

Martin Andersen
Rosenvangsvej 10,
9750 Østervrå

SKOV- OG NATURSTYRELSEN

THY STATSSKOVDISTRIKT
DISTRIKTSKONTORET

J.nr. SN 2001-361-0010
Ref. ali

**Referat fra orienteringsmødet den 22. september 2005 med
kronvildtgruppen, Region Nordjylland**

Den 8. november 2005

Fraværende: Fra den regionale kronvildtgruppe Niels Jørgen Pedersen og Jørgen Skeel. Fra backinggruppen Robert Kjeldberg og Bjarne Lyngsøe.

Dagsorden:

1. Præsentation af den regionale kronvildtgruppe.
2. Baggrund for kronvildtforvaltningen.
3. Formål – arbejdsgrundlag:
  - at udbrede kendskabet til De jagtetiske regler for kronvildt
  - at gå i dialog og agere, hvis der konstateres brud på de jagtetiske regler
  - at medvirke til at skabe overblik over kronvildtbestandens udvikling og sammensætning
  - at medvirke til at skabe overblik over afskydningen
  - at medvirke til at skabe overblik over de skader som kron-dyrene forvolder i landbruget.
4. Hvad er næste skridt i processen
5. Nordenfjords kronvildt ved Henrik Schjødt Kristensen
6. Næste møde.

Formand for kronvildtgruppen Martin Andersen bød velkommen og tog herefter fat på aftenens dagsorden.

Pkt.1. Den regionale kronvildtgruppe består af:

- Niels Jørgen Pedersen (Dansk Landbrug), Sundbyvej 4, 7752 Snedsted
- Jørgen Skeel (Dansk Skovforening), Kammerherrensvej 62, 9440 Åbybro
- Jan Ulrich (Dansk- Landbrug og Skovforening), Vildmosevej 21, 9700 Brønderslev
- Anton Thøger Larsen (Danmarks Naturfredningsforening), Tusborgvej 28, 9310 Vodskov
- Kurt Thomsen (Dyrenes Beskyttelse), Fjordvej 4, 9982 Ålbæk

Miljøministeriet
Thy Statsskovdistrikt
Søholt
Søholtvej 6
7700 Thisted

Tlf.: 97 97 70 88
Fax: 96 18 52 29
E-post: d55@sns.dk
CVR-nr.: 11 91 69 10

- Martin Andersen (Danmarks Jægerforbund) Rosenvangsvej 10, 9750 Østervrå
- Anton Linnet (Thy Statsskovdistrikt-sekretariat) Søholtvej 6, 7700 Thisted.

Pkt. 2. Vildtforvaltningsrådet har taget en beslutning om at nedsætte et antal kronvildtgrupper landet over, der hver især skal komme med forslag til et sæt spilleregler for de lokale kronvildtbestande. Baggrunden er et udbredt ønske blandt flere grønne organisationer med friluftsrådet i spidsen, om at få udarbejdet en forvaltningsplan for kronvildtet i Danmark. Vi dækker det område der ligger nord for Limfjorden. Vi skal således indstille til Vildtforvaltningsrådet hvilke tiltag vi ønsker for kronvildtbestandens forvaltning nordenfjords, herunder:

- Jagttider. Vi har for tiden særfredning nordenfjords, med regionsvis 2 forskellige jagttider. For at få så mange i tale som muligt har kronvildtgruppen besluttet at forsøge at få nedsat 2 backinggrupper, bestående af jægere, jagtlejere og lodsejere. En gruppe der kun dækker det nordøstlige Vendsyssel (Bindslev - Mosbjerg – Sindal – Ålbæk), og én gruppe der dækker resten af området.
- Kronvildtets udbredelse.
- Afskydning.
- Afdækning af markskadeproblemer.

Vi skal ikke være færdige med arbejdet til en bestemt tid, men vi skal én gang om året afrapportere til Vildtforvaltningsrådet hvilke tiltag vi arbejder på, og hvor langt vi er nået.

Vedrørende økonomien og udgifterne til disse møder vi holder, er det sådan at skovdistriktet har et mindre budget til afholdelse af leje af lokaler og betaling for kaffe og lignende. De enkelte medlemmer må selv sørge for at få dækket deres udgifter af de organisationer de repræsenterer.

Pkt. 3. Formål og arbejdsgrundlag. Jægerforbundets mål er følgende:

- at sikre, at kronvildt får udbredelse i nye danske lokalområder. *Det man diskuterede for 10 år siden var, at det nok var begrænset hvor meget kronvildtet ville/kunne brede sig ud fra kerneområderne. I dag ser vi at kronvildtet har bredt sig ud til nye områder, hvor de forsøger at få fodfæste. Måske vil kronvildtet, lige som det vi har set med råvildtet, brede sig til lang flere områder*
- at sikre en bæredygtig og demokratisk jagt, herunder:
- stedvis at mindske afskydning af unge hjorte. Stedvis at lempe jagttryk og afskydning på forholdsvis små terræner. At styrke jagtetikken
- at sikre vildtafværgning og regulering ved omfattende vildtskader på afgrøder. *Der er ikke lagt op til at vi skal diskutere erstatningsordninger. Den diskussion ligger i Vildtforvaltningsrådet. Men vi har mandat til at se på skader og notere skadeomfang, og komme med forslag til afværgeforanstaltninger.*
- at sikre befolkningen rimelige muligheder for at opleve kronvildt i naturen.

Den regionale kronvildtgruppe har følgende hovedopgaver:

1. At udbrede kendskabet til de jagtetiske regler for kronvildt. *Jagt på kronvildt skal foregå på en forsvarlig måde, lige som alt andet jagt. D.v.s. At man ikke skyder ind i en rudel. Man skyder kun i rene sideskud, og fortrinsvis til vildt der er i ro. Det er de færreste der alligevel magter at skyde til vildt i bevægelse. Det gælder om at kende sin egen begrænsning. Chance betonet skydning skal man, lige som ved alt andet jagt, væk fra. Ved afskydning skal man være meget opmærksomme på sikkerheden ved skudafgivelser. Baggrunden skal være i orden, således at fornøden kuglefang ikke omfatter læhegn eller anden skovbevoksning. Er*

arealerne så flade at kuglen ikke direkte går i jorden umiddelbart bag dyret man skyder til, må man forsøge opstilling af skydeplatforme/stiger.

Anskydningsdebatten og de undersøgelser der i forbindelse hermed er foretaget viser for specielt gæs og ræve, at debatten har været god, og at det kan lade sig gøre at nedbringe anskydningerne ganske væsentligt. Vi kan alle være uheldige og lave anskydninger. Er uheldet ude har vi et korps af schweissshundeførere. Vi skal forstå at bruge dem, og udbrede kendskabet til deres fortrinligheder.

Dialog, snak om tingene, være ærlige er det der skal være det bærende – også ved forvaltningen af kronvildtet.

2. At gå i dialog og agere, hvis der konstateres brud på de jagtetiske regler for kronvildt.

Det er en af de lidt mere ubehagelige opgaver vi har fået i kronvildtgruppen. Hvis der nogle områder hvor jagtetikken ikke er i orden, da har vi påtaget os det ansvar, at gå i dialog med disse mennesker, og det være sig jagtlejere eller jægere på egen jord. Vi skal i kronvildtgruppen finde ud af hvorledes vi skal agere - hvorledes vi bedst kommer i kontakt med disse mennesker.

3. At medvirke til at skabe et overblik over krondyrbestandens udvikling og sammensætning.

Henrik Schjødt Kristensens tilstedeværelse og indlæg i aften, sammen med den rapport han har udarbejdet og som i hver i sær har fået udleveret, skulle gerne medvirke som idegrundlag til, hvorledes vi nordenfjords skal gribe sagen an. Vi ønsker at vide hvor i regionen kronvildtet står, hvor stor bestanden er og hvordan den er sammensat. I vores region har vi områder hvor bestanden er stor, for eksempel vestpå i klitplantagerne, og vi har småbestande østpå der først er under opbygning.

4. At medvirke til at skabe overblik over afskydningen. *Det væsentligste i dette spil må være at der kan snakkes åbent om tingene. Man skal være ærlige og frit melde ud hvad der nedlagt. Vi ved det kan være vanskeligt, og det er én af de ting vi i kronvildtgruppen ønsker at diskutere med backinggruppen. Herved kan vi forhåbentlig at finde ud af en god og konstruktiv fremgangsmåde, således vi får så mange som muligt med.*

5. At støtte de mange grupper og laug, der allerede findes. *Formanden spurgte om der fandtes sådanne laug i regionen, fordi hvis der gjorde skulle de selvfølgelig høres og støttes i det arbejde de havde gang i. Flere steder sydpå i Danmark findes der sådanne laug, der i større eller mindre områder har indgået samarbejde om lokal forvaltning af kronvildtet. Tilsyneladende har vi ikke sådanne laug i vores region.*

6. At medvirke til at skabe et overblik over de skader, som krondyrene forvolder i jordbruget. *Her burde skovbruget være nævnt i overskriften, idet det er store skader kronvildtet kan forvolde på skovbevoksningerne.*

Ovennævnte opgaver er et udpluk af de ting vi i kronvildtgruppen skal have vendt, og som vi ønsker at diskutere med backinggrupperne. Vi skal som tidligere nævnt melde tilbage til Vildtforvaltningsrådet, hvilke ting vi har arbejdet med, og hvor langt vi er kommet. Indrapporteringen skal foregå hvert år i februar, umiddelbart efter kronvildtjagtens afslutning.

Vildtforvaltningsrådet indsamler tilsvarende fra de andre kronvildtgrupper. Vi får givetvis herefter et år mere at arbejde i - måske med visse udstukne retningslinier, og skal på et eller andet tidspunkt have et fællesmøde så alle grupperne får et overblik over hvor langt vi hver især er nået.

Martin Andersen gik herefter tilbage til området i det nordøstlige Vendsyssel, hvor han nævnte den korte jagttid på 14 dage, og at der allerede i 2007 skulle jagttiderne revideres. Vi i kronvildtgrupperne kan komme med indspark til denne diskussion, hvis vi syntes at der skal laves om på jagttiderne i vores region.

Martin viste på et kort, hvorpå med stjerner var plottet de repræsentanter der var indbudte til i aften og til at indtræde i backinggrupperne. Som tidligere nævnt har kronvildtgruppen diskuteret hvorledes vi ønskede at gribe arbejdsopgaven an, og at vi i gruppen er enige om at vi meget gerne vil have nedsat 2 backinggrupper (Gruppens medlemmer vil fremgå at separat bilag). Vi vil prøve at snakke tingene igennem med jer, og håbet er at når vi slipper hinanden i aften har vi en model for hvordan vi kommer videre. Vi der sidder i kronvildtgruppen kunne jo bare sætte os ned og foreslå dette og hint. Så nemt er det imidlertid ikke. Vi skulle også gerne have vore beslutninger og ønsker ud til folk.

Martin spurgte herefter de inviterede om de ville være med i det skitserede arbejde, og være med til konstruktivt dels at få fastsat kronvildtbestandene og afskydningerne indenfor regionen. Efter nogen diskussion omkring bordet vedrørende hvor og hvor mange dyr der stod forskellige steder i regionen, sluttede Martin punktet af med at sige, at listen over backinggruppe medlemmer ikke nødvendigvis var helt udbygget. Der kunne godt hen ad vejen komme enkelte flere på listen.

Det er kronvildtgruppens intention at bruge backinggrupperne som et netværk, og at vi kan mødes 1 til 2 gange om året, hvor vi udveksler erfaringer. Hvad er der sket østpå og hvad er der sket vestpå, og hvad skal vi prøve at indrette os efter. Det er så det vi vil prøve at sammenskrive og melde tilbage til Vildtforvaltningsrådet.

Pkt. 5. Nordenfjords kronvildt ved Henrik Schjødt Kristensen. Henrik Takkede for invitationen til at komme og fortælle om det registreringsarbejde der indtil nu er udført i forbindelse med dataindsamlingen af kronvildt nordenfjords. Han gjorde opmærksom på, at der var mange mennesker der var involveret i dataindsamlingerne. Det havde været og var et netværksarbejde, hvor hans job mest bestod i at samle trådene. Samtidig gjorde han opmærksom på, at det var afskydningstal og trafikdræbt vildt hele arbejdet handlede om, og ikke egentlig registrering af bestandsstørrelser.

Det specielle ved det arbejde der er foretaget, tager udgangspunkt i den kendsgerning, at der i en meget stor årrække ikke har været kronvildt nord for Limfjorden. I halvfjerserne og begyndelsen af firserne blev der for private midler sat kronvildt ud forskellige steder, og samtidig blev der indført en særfredning af kronvildtet. I 1986 blev der åbnet op for jagt på hjort med en kort jagttid på 14 dage. En gruppe af personer snakkede sammen om, at der her var en enestående chance for at få afskydningstal helt fra starten af, og for at kunne følge betydningen af afskydningen på bestanden og bestandsudviklingen.

De tal vi kan hente ud af jagttegnsstatistikken er for grove. Der kan vi kun få tal for nedlagt kronvildt amtsvis, og ikke splittet op til lokalområder. Problemet var herefter at finde en metode til at få samlet data ind. Eksempelvis er en hjort skudt et eller andet sted, og hvordan får vi fat i oplysninger om dyret. Der er jo ikke noget organiseret netværk så til en start blev det besluttet at bruge statsskovene/klitplantagerne som de ligger hele vejen op langs vestkysten. Disse blev omdrejningspunkterne og her skulle man sørge for at indsamle oplysninger i hver deres nærområder. Typisk var det klitplantøren der var primus motor. Han vidste selvfølgelig hvad der blev nedlagt på egne arealer, og han skulle så prøve at få kontakt til naboer til plantagen for at få startet et samarbejde om indsamlingen af oplysninger.

Henrik viste herefter de skemaer der blev og fortsat bliver anvendt til indsamlingen af dataer, og han gennemgik på overhead hvorledes forløbet havde været siden starten i 1986 (alle overheads blev delt ud til deltagerne). Samtidig gav Henrik Eksempler på hvorledes tallene kunne bruges – hvilke oplysninger man kunne trække ud.

Pkt. 6. Hvad er næste skridt i processen. Martin vendte lidt tilbage til et tidligere punkt i dagsordenen, og nævnte igen at det måske kunne blive aktuelt at indkalde én til to flere medlemmer af backinggrupperne. Samtidig udtrykte han på kronvildtgruppens vegne et ønske om, at de der var indbudt til mødet i aften ville være med i et sådant netværk. Planen er at vi arbejder lidt fremadrettet over de næste 2-3 år og som tidligere nævnt eventuelt mødes 2 gange om året. Én gang i september måned – forud for kronvildtjagtens start, og igen sidst i januar ved kronvildtjagtens slutning.

Netværket opbygges indenfor de nye kommunegrænser, og om der er 2 eller 4 eller 7 jagtforeninger indenfor kan vi se på bagefter. Det vil variere lidt. Det væsentlige er om i vil stå som repræsentanter og sørge for at få snakket med kollegerne indenfor den kommunegrænse man nu sidder i. Eventuelt få det formaliseret i at man laver et kronvildtudvalg mellem disse jagtforeninger, og hvor man diskuterer de ting vi har talt om i aften. Er man i tvivl om hvor man hører hjemme i disse storkommuner, kan man gå ind på jægerforbundets hjemmeside under foreningsarbejde og se det her. Her er oven i købet de enkelte jagtforeningsformænd nævnt med navn og adresse.

Når og hvis dette netværk fungerer, vil den regionale kronvildtgruppe have et bagland vi kan spørge til råds, når vi skal udforme vore tilbagemeldinger til Vildtforvaltningsrådet.

Det er væsentligt, at de ting vi arbejder med i den regionale kronvildtgruppe, og de beslutninger der tages og meldes tilbage til Vildtforvaltningsrådet, også formidles ud til baglandene. I jagtforeningsregi vil det være naturligt med indlæg til generalforsamlinger, kreds- og repræsentantskabsmøder. Vil de foreninger der er repræsenteret i kronvildtgruppen vide noget mere, kan de få de oplysninger fra de repræsentanter de selv har udpeget til at sidde i gruppen.

Herefter vendte Martin tilbage til Henrik Schjødt Kristensen indlæg, hvor alle registreringstallene jo udelukkende handlede om nedlagt vildt. I det østlige Vendsyssel er der tale om mindre bestande under opbygning, og hvordan skal vi takle det. Martin ønskede at vi allerede nu skulle diskutere hvordan vi kunne hjælpe denne bestand op. Han var ikke i tvivl om at kronvildtet skulle have noget mere ro i området fremadrettet. Vi skulle gerne have en bestand op at stå, hvilket vi vel alle ønsker.

Der var forslag til og nogen debat om muligheden for at få lov til en særfredning i området fra Sindal - Hjørring vejen og sydpå. Martin mente ikke det var urealistisk at få en særfredning, selv i et så relativt mindre område, og sagde videre at man kunne jo også i første omgang appellere til folk om at være mådeholdende med afskydningen, og ikke nødvendigvis skyde den første mindre hjort man så.

Martin spurgte Henrik Schjødt Kristensen om vi skulle koncentrere os om registrering af selve bestanden, eller fremadrettet bygge på afskydningstallene efter den model Henrik havde vist tidligere? Kunne man eventuelt forestille sig, at registreringen fremover kunne foretages elektronisk? Til dette svarede Henrik, at det system vi havde kørt med hidindtil, jo havde vist sig at fungere, men at det samtidig var et tungt system. Vi kunne sagtens køre de nye områder ind i registreringen, men det ville kræve en del arbejde at få dækket alle områder ind. På spørgsmålet om registreringen skulle foretages på selve bestanden eller på afskydningen, gjorde Henrik det helt klart, at man skulle holde tingene adskilte. Registrering af bestandene er meget vanskelig, nærmest umulig. Derimod kunne man godt på det nuværende registreringsskema, hvorpå man altså melder tilbage oplysninger om nedlagt vildt, forestille sig et ekstra felt hvor man kunne sætte et kryds ud for spørgsmålet: I mit område er bestanden fallende, den samme eller stigende. Man kan ikke sætte et tal på. Det ville være at bilde sig selv noget ind. Derimod kan man få nogle tendenser ind om i hvad retning bestanden går i de enkelte delområder. En direkte vurdering af bestandene, hvilket man har diskuteret flere gange hvordan man kunne gøre det, er efter Henriks vurdering ikke muligt. Vi kan se om bestandene går op eller ned. Det har alle der færdes i de enkelte delområder en fornemmelse af. Vi kan også bruge indberetningerne om markskader som et parameter. En tredje tendens er antallet af påkørsler.

Der udspandt sig herefter en diskussion om hvilket ambitionsniveau vi skulle have i de forskellige regioner vedrørende indberetninger. Konklusionen var den at man skulle se at få lavet et ensartet registreringssystem, der var gældende for hele landet. Herved ville man få et ensartet materiale, der kunne bruges af alle. Samtidig var der enighed om, at indberetningerne stadigvæk skulle foretages af de netværkspersoner, der sad ude i de forskellige delområder. Man kan ikke forvente at den enkelte jæger i et område selv sørger for indberetning. Der skal fortsat være en person, der får samlet disse tal sammen og laver en fælles indberetning. Rent teknisk er der ikke noget problem i at nøglepersonerne kan logge sig på et system og få et skema op til at taste ind i. Henrik foreslog at kronvildtgruppen skulle foreslå længere op i systemet, at man lod et konsulentfirma udarbejde et program til registreringer af kronvildt.

Martin skulle have møde med formændene fra de andre kronvildtgrupper, og ville bringe vore ideer videre. Samtidig opfordrede han til at backing gruppens medlemmer til næste møde prøvede at komme med et overslag på hvor meget kronvildt der stod i de enkelte delområder. Henriks registreringsskema kunne anvendes blot handler det jo her om de levende dyr.

Tage Espersen mente i øvrigt ikke at vi ville få de store problemer nordenfjords. Alene det at vi kun har 3 måneders jagttid og de 14 dage i østvendssyssel gør, at vi slipper for den diskussion man har syd for fjorden, hvor der i dag er septemberjagt på hjort, og hvor der er kræfter der ønsker septemberjagten stoppet. Alene det at man kan tænke på at stoppe septemberjagten er nok til at få ørerne rykket af. Forskellen i jagttraditionen på kronvildt gør, at vi ikke får den slags problemer. Lokalt vil der altid være nogen der ikke er enige med os, uanset hvad vi gør.

Martin var enig med Tage i hans betragtninger. Mente i øvrigt at det første vi nok skulle tage hul på var diskussionen om den 14 dages jagttid der er i østvendssyssel. Anton Thøger Larsen nævnte at sålænge der ikke var septemberjagt på kronvildt, havde offentligheden en enestående mulighed for at se og høre brunsthjortenes brølen. Oplevelsen er fin for folk, men sidde de derude og der samtidig lyder flere skud, vil der nemt opstå en konflikt. Den konflikt mellem offentligheden og kronhjortejægerne undgås, så længe man har den senere jagtstart.

Martin takkede de indkaldte for at de ville være med og orienterede om, at indenfor de næste ca. 14 dages tid, ville vi holde møde med backinggruppe i østvendssyssel.

Næste møde afholdes samme sted den 25. januar 2006 kl. 19,30. Slå kryds i kalenderen!